

Å videreføre levende håndverk til kommende generasjoner

Kristine Møller Gray, Kulturdirektoratet

Videreføring av levende kulturarv mellom generasjoner

Løfte Håndverket 2026

Kirstine Møller Gray

5. mai 2026

Hva er «immateriell kulturarv»?

UNESCO:

«praksis, fremstillinger, uttrykk, kunnskap, ferdigheter – samt tilhørende instrumenter, gjenstander, kulturgjenstander og kulturelle rom – som samfunn, grupper og, i noen tilfeller, enkeltpersoner anerkjenner som en del av sin kulturarv. Denne immaterielle kulturarven, som er overført fra generasjon til generasjon, blir stadig gjenskapt av samfunn og grupper i relasjon til deres miljø, i samspill med naturen og med deres historie og gir dem en følelse av identitet og kontinuitet, noe som fremmer respekt for kulturelt mangfold og menneskelig kreativitet. I forbindelse med denne konvensjonen tas kun i betraktning immateriell kulturarv som er forenlig med de eksisterende internasjonale menneskerettighetsinstrumentene og kravene om gjensidig respekt mellom samfunn, grupper og enkeltpersoner samt en bærekraftig utvikling.»

UNESCO:

«praksis, fremstillinger, uttrykk, kunnskap, ferdigheter – samt tilhørende instrumenter, gjenstander, kulturgjenstander og kulturelle rom – som samfunn, grupper og, i noen tilfeller, enkeltpersoner anerkjenner som en del av sin kulturarv. Denne immaterielle kulturarven, som er overført fra generasjon til generasjon, blir stadig gjenskapt av samfunn og grupper i relasjon til deres miljø, i samspill med naturen og med deres historie og gir dem en følelse av identitet og kontinuitet, noe som fremmer respekt for kulturelt mangfold og menneskelig kreativitet. I forbindelse med denne konvensjonen tas kun i betraktning immateriell kulturarv som er forenlig med de eksisterende internasjonale menneskerettighetsinstrumentene og kravene om gjensidig respekt mellom samfunn, grupper og enkeltpersoner samt en bærekraftig utvikling.»

Our fields of expertise

UNESCO uses education, science, culture, communication and information to foster mutual understanding and respect for our planet.

Our strategic objectives

UNESCO's strategy addresses global challenges with goals in education, the environment, social cohesion, and technology.

Delivering in times of emergencies

UNESCO supports communities affected by conflict and natural disasters, ensuring access to quality education and safeguarding cultural heritage.

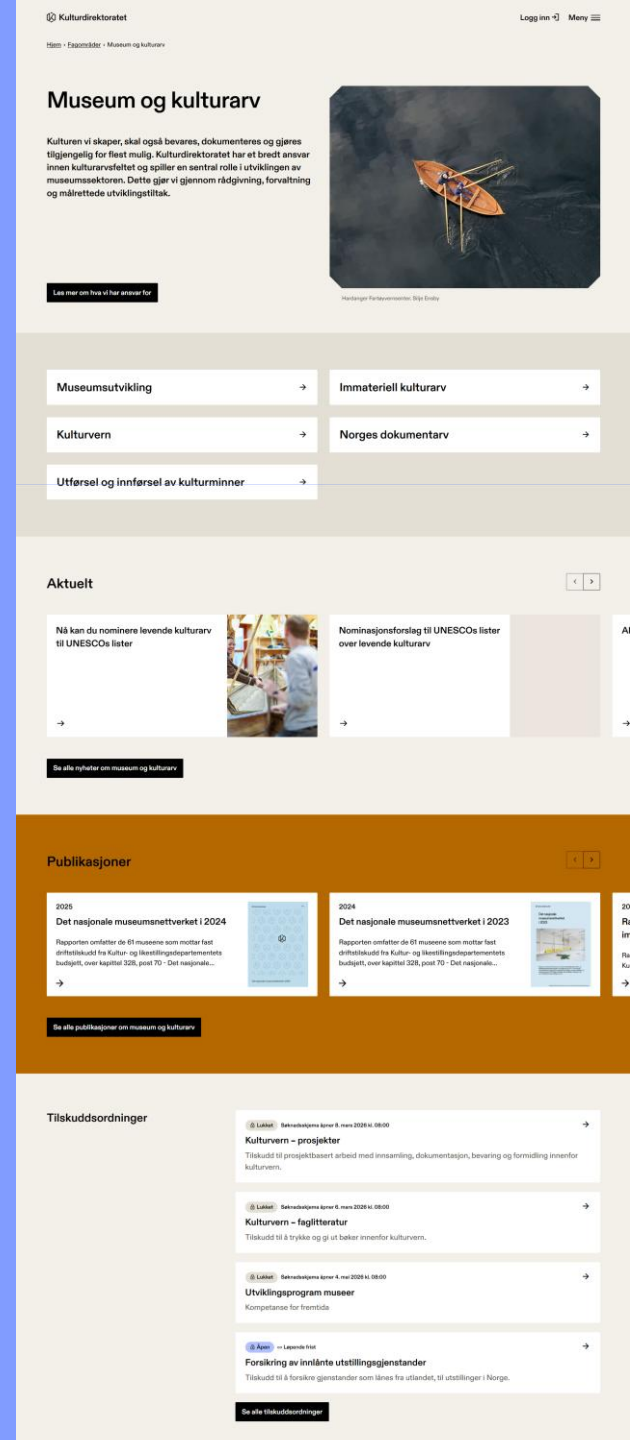

Building stronger multilateralism

UNESCO stands on the frontline of international cooperation, in close coordination with sister agencies of the UN System.

Kulturdirektoratets arbeid

Kulturdirektoratet

- Statlig etat under Kultur- og likestillingsdepartementet
- Sekretariat for Kulturrådet, Statens kunstnerstipend og Fond for lyd og bilde
- Kontorer i Oslo, Trondheim og Bodø

«Et samfunn rikt på kunst og kultur»

Kulturarv og museum

Oppgaver knyttet til:

- UNESCOs 2003- og 1970 konvensjoner
- Norges dokumentarv og Memory of the World
- Europeiske kulturruter
- Kunnskapsutvikling for museums- og kulturarvsektoren
- Museumsvurderinger og statistikk
- Tilskuddsforvaltning
- Faglige vurderinger av nasjonale kulturbyggsøknader

2003-konvensjonen:

- Implementere konvensjonen i Norge
- Fagorgan for Kultur- og likestillingsdepartementet

Iverksette tiltak for informasjon og bevisstgjøring av immateriell kulturarv

Bidra til å utvikle og videreføre kompetanse om vern og videreføring av immateriell kulturarv

Kulturdirektoratet skal:

Tilrettelegge slik at ulike fagmiljøer kan arbeide på måter som sikrer vern av immateriell kulturarv for fremtiden

Løfte samisk immateriell kulturarv og nasjonale minoriteters kulturarv

Strategi 2026–2031

Visjon og mål

Å skape et samfunn rikt på kunst og kultur der levende tradisjoner, kunnskap og praksiser blir anerkjent som en viktig del av kulturarven i Norge.

Vi vil også arbeide for at vern og videreføring av immateriell kulturarv blir verdsatt som en drivkraft for en bærekraftig samfunnsutvikling

Drivkrefter og føringer

Kulturens kraft i samfunnsutviklingen
UNESCOs prioriteringer for arbeid med konvensjonen
Kulturdirektoratets prioriteringer

Mekanismer som spiller inn

Lovverk & politisk støtte
Samarbeid

Aktører i felt

Økt forståelse for sivilsamfunnets rolle
Viser omfang av aktører nasjonalt og rollene
Særlig fokus på barn og unge

Konsekvenser om vi ikke følger opp

Kulturarv som forsvinner
Urfolk- og minoriteter
Destabilisering av samfunn

Hovedvirkemidler

Synliggjøring
Kapasitetsbygging
Finansiering

Strategiske innsatsområder

Bærekraftige byer og lokalsamfunn
Forsoning
Beredskap
Museenes rolle

immateriellkulturarv.no

Din kunnskap er verdifull for fremtiden

Del din kunnskap >

Kulturdirektoratet har laget en kunnskapsbank over levende tradisjoner og tradisjonell kunnskap i Norge. Ved å sende inn ditt bidrag til kunnskapsbanken er du med på å synliggjøre mangfoldet av immateriell kulturarv i Norge, og øke kunnskapen om denne delen av kulturarven.

- TRADISJONELL HÅNDVERK (26)
- KUNNSKAP OM NATUREN OG UNIVERSET (14)
- UTØVENDE KUNST (14)
- SOSIALE SKIKKER, RITUALER OG FESTIVITETER (13)
- MUNTLEGE TRADISJONER OG UTTRYKK (12)
- MATTRADISJONER (5)

Gardsølbingg med kveik

Gjærøppen kveik har eksistert i umiddelbare tider på Vestlandet og vore brukt til ølbingg på gardane frå generasjon til generasjon...

TRADISJONELL HÅNDVERK

Korgtradisjonar i Noreg

I Norge har det tradisjonelt vore laga mange forskjellige typer korgar: i ulike materialar. Ein del er pinner for å gjere...

KUNNSKAP OM NATUREN OG UNIVERSET
TRADISJONELL HÅNDVERK

Tørrfiskens kulturelle og kulinariske tradisjoner

Kystfiske og uterkeret skrei dannar grunnlaget for dei immaterielle tradisjonane i bekvilken i denne teksten. De sentrale kulturelle elementer er...

KUNNSKAP OM NATUREN OG UNIVERSET

MUNTLEGE TRADISJONER OG UTTRYKK

SOSIALE SKIKKER, RITUALER OG FESTIVITETER

TRADISJONELL HÅNDVERK

Tradisjonell typografi og boktrykk

Tradisjonell boktrykk (bly, intermasjon) nå gjerne benemnt som letterpress, var dominerende produksjonsteknikk ved framstilling av bøker, aviser og andre...

TRADISJONELL HÅNDVERK

Glassblåsing i Norge

Glassblåsing er et norsk tradisjonshåndverk, med aner tilbake i norsk glassindustri fra 1700-tallet. I løpet av 1700-tallet ble det etablert...

TRADISJONELL HÅNDVERK

Morna – utøvende kulturarv gjennom musikalitet og sang

Morna er en tradisjonell folkemusikkspesjering fra Kapp Verde i Vest-Afrika. Med nostalgisk og melankolsk musikalitet, formidles historiefortellinger om migrasjon, savn...

MUNTLEGE TRADISJONER OG UTTRYKK

UTØVENDE KUNST

Frivillighetens betydning for en levende kulturarv

Årlig arrangerer Norges Husflidslag flere tusen kurs gjennom lokallag over hele landet. Såke bare gr det praktisk kunnskap til deltageme...

TRADISJONELL HÅNDVERK

Memoar – Munnleg historie og

Tradisjonelt
håndverk

Kunnskap om
naturen og universet

Utøvende kunst

Sosiale skikker,
ritualer og festiviteter

Muntlige tradisjoner
og uttrykk

Mattradisjoner

Et bidrag skal inneholde:

Sammendrag

Informasjon om tradisjonen og
kunnskapen

Informasjon om utøvere med
høy kompetanse

Kunnskapsoverføring

Historisk bakgrunn

Plan for videreføring

Bilder, videoer eller lydklipp

Eksempler på innskripsjoner fra Norge

Setring / stølsdrift

Bunadbruk i Norge

Tradisjonell klinkbåtbygging

Ressurser / kontakt

- <https://www.immaterieellkulturarv.no/>
- <http://www.unesco.org/culture/ich/>
- <https://unesco.no/kultur/#immaterieell-kulturarv>
- <https://handverksinstituttet.no/immaterieell-kulturarv>
- <https://handverksinstituttet.no/databaser/haandverksregisteret>

Se flere ressurser på Kulturdirektoratet sine nettsider:

- <https://www.kulturdirektoratet.no/fag/museum-og-kulturarv/immaterieell-kulturarv>